

גיליון מס' 44
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

מעלות
מרוח ישיבת מעלות
לשולחן השבת
עלון שבועי לבוגרי הישיבה

ראש הישיבה

קודם מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

שנולדו באותו יום ועקב אחר ההבדלים בקצב התפתחותם. אין צורך במחקר כדי לדעת איך הסתיים הניסוי. אולם שתי נקודות חשובות עלו מהמחקר.

א. בתחילת הדרך, כשהקוף מתפתח מהר יותר מהתינוק, הוא "עוקף" את התינוק לא רק מבחינה מוטורית, אלא גם מבחינה שכלית. הוא מבין יותר ממה שהתינוק מסוגל להבין.
ב. מהו השלב שבו התינוק מתחיל להתקדם ולעקוף את הקוף? כשהוא מתחיל לדבר. אז באה לידי ביטוי מדרגתו והוא זה שבסופו של דבר מתבונן בקוף מבעד לכלוב.

בצורה דומה אנו יכולים להתבונן בפרשה. עשו כבר מסתובב עם אלופים, ויעקב עדיין "מחפש את עצמו". ההבדל הזה נובע מנקודה משמעותית. ככל שליצור יש פוטנציאל גדול יותר, כך לוקח לו זמן רב יותר לצאת אל הפועל.

"בהמה - בה מה" (מהר"ל). מה שיש כלפי חוץ זה מה שקיים גם בפנים, אין מה להוסיף ולפתח. אולם לאדם יש שכל שצריך להתפתח, וליהודי יש תוכן של קדושה ושל תורה שצריך להופיע בחיים, ועל כן התפתחותו איטית יותר. כדי שכל הכוחות יתגלו בצורה טובה - צריך לעבור זמן רב.

כך גם במאבק בין עם ישראל לאומות. כשהיודי מפתח ומבטא את מדרגתו הקדושה - אין אומות העולם יכולות לפגוע בו. הנצחון שלנו תלוי בחוסן הערכי והרוחני שלנו.

משום כך יש חשיבות עצומה לחיילים שבאים מכח התורה שהם לומדים בישיבה. עלינו להעמיק ולהבין את המשמעות העמוקה של מסלול ההסדר, המייצר חיילים בעלי עמוד שדרה ערכי. זהו מסלול חיוני לחוסנו של צה"ל ולקיומה של מדינת ישראל. זהו הכח שלנו לנצח את מאבקנו מול עשו.

מתחת לפני השטח מתנהלת בימים אלה מלחמת תרבות עמוקה ומורכבת. עלינו לעמוד על משמרת הצד הערכי, התורני, ולבנות את הקשר שלנו לתורה בצורה חזקה ומוצקה.

אם כך יהיה - אין מקום לפחד ולבהלה. עשו וכל אלופיו יהיו ללהבת אש, מכח הערכים, התורה והאמונה שאנו הולכים איתם.

מתוך השיעור שהועבר בי' בכסלו ה'תשע"ד.
שיעור המלא נמצא באתר הישיבה

פרשת וישלח מיוחדת בכך שהיא עוסקת הרבה במאבק ובהתנהלות של יעקב מול עשו, ויש בה לימוד לדורות על הדרך שבה עם ישראל צריך להתנהל מול האומות.

הדבר הראשון שיש לעמוד עליו, הוא הפער במהלכי הזמנים. אצל עשו הכל קורה מהר. הוא רק יוצא לאויר העולם, וכבר הוא מקים אומה שיש בה אלופים ומלכים כפי שהתורה מאריכה לתאר בסוף הפרשה.

יעקב, לעומתו, "אתנהלה לאטי". הוא עדיין עסוק במריבות בתוך המשפחה, כפי שנקרא בפרשה הבאה. יוסף מוציא דבה על האחים, והם לא רוצים לדבר איתו - המשפחה עוד לא מבוססת, כשאצל עשו כבר יש רשימת אלופים מכובדת.

חז"ל עמדו על כך (בראשית רבה פרשה פ"ד, ה'): "...כיון שראה אבינו יעקב עשו ואלופיו נתיירא, אמר לו הקב"ה: מאלו אתה מתיירא, גץ אחד משלך וגץ אחד משל בנך ואתם שורפים אותם כולם, הדא הוא דכתיב (עובדיה א', י"ח): 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה'."

יעקב מודע לפער ביניהם, וכשעשו מציע לו ללכת ביחד הוא עונה (בראשית ל"ג, י"ד): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וְאֲנִי אֶתְנַהֶלֶה לְאִטִּי לְרִגְלֵי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לִפְנֵי וְלְרִגְלֵי הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנָי שְׁעֵרָה."

יעקב מתנהל לאט, ויקח לו הרבה זמן להגיע לשעיר. אימתי יגיע לשעיר? מפרש רש"י: "אימתי ילך? בימי המשיח, שנאמר (עובדיה א' כ"א) 'ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו'."

אנו לא צריכים לפחד מהעובדה שאנו הולכים לאט. אין אנו מפחדים מדרך ארוכה. יש לנו הרבה זמן להיות בעולם ולמלא את תפקידנו.

עשו מתנהל במהירות כי זמנו קצוב.

חז"ל מבארים כי ההבדל בין יעקב ועשו דומה ההבדל שבין האדם והחי (בבא קמא ס"ה ע"ב, ובזוה"ק ח"ג, צ"א ע"ב). החיה מתחילה לתפקד זמן קצר אחר לידתה. האדם מתפתח לאט, ויהודי - עוד יותר לאט. הרבה שלבים הוא צריך לעבור: ברית מילה, בר מצוה וחתונה, וכל שלב בונה בו עניין נוסף ומכניס בו עוד נשמה.

החוקר המפורסם פבלוב, ערך ניסוי שבו הוא לקח תינוק וקוף

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרשה וברשי"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חוזים כלאוזה הכא...

3. מה פירוש המילה "אלוף"?

2. לאן הלך עשו כשהגיע יעקב לכנען?

1. מה פירוש המילה "גרת"י? (שני פירושים)

"לחושך אין יישות עצמית משלו, וכל כולו אינו אלא היעדר אור. על כן 'מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך', ובהאיר אור יום נעלם החושך לחלוטין. מעתה נבין את פשר תחנוניו של שרו של עשו: 'שלחני כי עלה השחר'"

(הרב חנן פורת זצ"ל, "מעט מן האור - בראשית", פרשת וישלח, עמ' 270)

שן שמחים להציג לפניכם דוגמיות ומשכבות ממדור "מדברים אמונה" במאגר התורני של אתר ישיבת מעלות ומערוץ היוטיוב של הישיבה. מדובר ביחמה שהחלה בשנת תשע"א אך נעצרה לכעשור והתחדשה, ביזמת הרב נעם אוסטר, בשנת תשפ"א. המדור עוסק בנושאים אקטואליים - בהשקפה ובאמונה, ומתנהל בדרך כלל בין שני רבנים באופן פתוח ובישיבה על כורסאות המייצרות אוירה "אחרת". עד לא מזמן הדיון היה בעיקר בין רבני הישיבה, אך לאחרונה התחילה יחמה להביא רבנים מציבורים נוספים. "טעמו וראו כי טוב".

גאולה

הרב אהרן אנגלמן והרב מנשה וינר

הרב אנגלמן: כשאני חי פה בארץ ישראל ושומע את ההיסטוריה המופלאה של עם ישראל שהיא בארץ ישראל, נפוץ לכל עבר ועברו עליו כל הצרות בזמן שארץ ישראל היתה שוממת, ואז בדרך פלאית תראו מה יש פה היום. האם זה לא חזון אחרית הימים? האם זו לא התגשמות הנבואות? ברור שכן! היום לא קשה לי לשמור על היהדות שלי.

הרב וינר: אני קצת לא מבין למה זימנו אותנו בערב הזה, אם אלו הדברים שנאמרים, צריך לחפש דברים שיש בהם חילוקי דעות...

הרב אנגלמן: אז אני אעזור לך ואספר עוד סיפור שגם סיפרתי לחלק מהחברה. אנחנו יודעים שבתפילה לשלום המדינה ישנו המשפט "ראשית צמיחת גאולתנו".

בתקופה מסוימת היה לי קשר עם יהודי תלמיד חכם גדול שהיה תלמיד של הרב סולובייצ'יק. הוא אמר לי שהרב סולובייצ'יק אמר שאת החלק הזה בתפילה רק נביא יכול לחדש, ולכן הוא מתנגד לאמירת המשפט "ראשית צמיחת גאולתנו" בתוך תפילה לשלום המדינה. כך החלטתי בעצמי שכשאני אומר את תפילה לשלום המדינה אשמיט את המשפט הזה מהתפילה. והנה היתה לנו שמחה מפשחתי באחד מהישובים היפים בארץ ישראל וביקשו שאעלה להיות חזן. בתחילה הרב לא שם לב שלא אמרתי את המשפט הזה, אך בסוף התפילה ניגש יהודי מבוגר אל הרב ואמר לו שהחזן דיגל על המילים "ראשית צמיחת גאולתנו" בתפילה לשלום המדינה. כיוון שכך החליטו באותה שבת לחזור לאחר מוסף על תפילה לשלום המדינה. אני לא מקבל דרך של ודאות מוחלטת בענין זה.

מתוך שיחה על חסידות ברסלב / הרב עמית קדם / בהנחיית הרב נעם אוסטר

... "לא מתחבר" זו שפה "ניו אייג'ית". אני תולדה של הניו אייג', כך חזרתי בתשובה, אבל יכול להיות שגם בשיחה שלי דיברתי ניו אייג'ית בלי לדעת אפילו. אבל השאלה של "לא להתחבר" זו שאלה אחרת לגמרי, אתה יכול לראות חלקים בתורה ולחוש אפילו מרחוק את האור הגדול שנמצא בהם אבל לבך לא חפץ בהם. אך כשאדם עוסק בלעקור חלקים מהתורה (כגון פנימיות וזהו וכדו') זה כבר מזג רע, שתפקידו של האדם בעבודת המידות האישיות שלו להסיר את העורלה הזו שבתוכו.

יש מכתב שהרב קוק כתב לרדב"ז בענין זה. הרדב"ז שואל את הרב קוק מדוע הוא מקרב את פושעי ישראל. והרב קוק עונה לרדב"ז בהתחלה תשובה על פי תורת הקבלה. הרדב"ז מחזיר לרב קוק בתשובה ש"אין לי עסק בנסתרות", והרב קוק שולח לו עוד מכתב וכותב לו שמי שעוסק בפנימיות התורה, גם כשהוא פוגש אדם הוא מביט לפנימיותו. כך שגם אם במעשיו אותו אדם הוא רשע, יש בתוכו סגולת ישראל שאותה ניתן לקרב. יהודי כמו הרדב"ז, שהיה גאון עולם בנגלה, בודאי לא ביטל את פנימיות התורה. החלק שלו היה יותר בנגלה. אך יהודי שבא לזלזל או להקל ראש או שחש רתיעה ודחיה מזה, זה מזג רע.

זה לא ענין סמנטי. אני למשל, במינוח "ניו אייג'", פחות מתחבר לספר התנאי. אך ברור לי שספר התנאי זהו אור גדול שירד לעולם, וברור לי שאנשים שלומדים אותו בעיון וחיים על פיו עוסקים בתיקון עולם במלכות ש-די. לבוא ולזלזל בספר התנאי זה מזג רע. זה שאני אישית פחות נמשך לשם כי השורש שלי בתורה נמצא במקום אחר, זה קשור לפנינים השונות של כלל ישראל והדרכים השונות בעבודת ה'.

"דתיים לייט"

ראש הישיבה / בהנחיית ר' יודיה קנטמן

לי באופן אישי מאוד קשה להכיל את הדבר הזה. יצר הרע יש לכולנו אבל אנו מחויבים לתורה ולשולחן ערוך, ואם אדם נופל ויצרו מושך אותו אז צריך לעשות תשובה. כשהיינו צעירים לא הכרנו תופעה כזו שאנשים שמגדירים את עצמם תורניים, והם באמת כאלה, ישנם דברים מסוימים שלא מעניינים אותם והם "לא מתחברים" אליהם, ומצד שני ניתן לראות אותם עומדים בתפילה בדביקות נוראה, שהלוואי והיינו מתפללים ככה. מאיפה בא הדבר הזה שאדם רוצה להיות תורני והוא מחליט איזה חלקים מהתורה הוא מקבל ואיזה לא?

נראה לי בצורה פשוטה שחלק מהדברים קשורים לתופעה כללית של הדור - הפוסטמודרניזם, אבל יש כאן יותר מזה. הרב קוק אמר על פי המדרש (בשמות רבה) "לשעבר תורה נתתי לכם, לעתיד חיים אני נותן לכם", שהתורה היא דבר קצוב ומסגרתית שמגיע מבחוץ אליך, והחיים זה ממש אתה. אנחנו עדיין במקום הזה שהתורה היא משחו חיכוני לנו כמו ספר הלכה שאתה מוציא מהספרייה ובדק מה צריך לעשות. אך העולם הולך לקראת מציאות כזו שהכל כתוב אצלך בפנים. החיים עצמם דורשים את התורה. החיים עצמם הם התורה בצורה העליונה, ואדם לא יצטרך לפתוח ספר, אלא נביעה פנימית של הנשמה היא זו שתנןר לו את דרכו.

לצערונו, כשאדם מתחיל לחיות דברים שהיו טובים ונכונים בעוד מאה שנים, זה נקרא "ליתי משיחא בלא זימנא" - החיישנות של אותם אנשים כבר מזהים את העניין הזה ומתחילים לחיות כך, ולכן זה מתחיל עם הרבה סיגים ועטוף בהרבה דברים שליליים ולא נכונים... מכיוון שכרגע הנשמה שלנו זקוקה לספרים כדי לדעת מה היא מבקשת, מה שאנחנו צריכים כדי ללקט את הניצוצות, זה להשתדל לחיות מבפנים את דברי התורה.

גלות וגאולה / הרב יהושע ויצן והרב מאור כהן

הרב ויצן: בדרך לכאן חשבתי על כך שאני בעצמי "חתיכת גלות וגאולה", שהרי נולדתי בגלות מאוד רחוקה בערבות דרום אמריקה, וברוך ה' אני עכשיו יושב פה במעלות, בארץ ישראל... באופן אישי חוויתי חלק מהחיים שלי בגלות, עד גיל 8, ואז זכיתי שהורי עלו והעלו אותי לארץ. אז ודאי שהזמן שלי בגלות היה קטן, אך בכל זאת זו חלוקה של החיים בין הגלות ובין הגאולה. זו החוויה שלי באופן אישי... עכשיו נראה איך הרב מאור עומד באתגר של החוויה האישית של גלות וגאולה אצל.

הרב מאור: שנינו כהנים, ואני זוכר שכשהייתי בחור צעיר, היה חסר לי הענין שכהנים לא יכולים ללכת ולהשתטח על קברות צדיקים. יש משהו ברצון הזה לדברים נוספים בעבודת ה', וזה גרם לי לתחושה לא טובה. אבל מה שענית לי לעצמי זה שאמנם אי אפשר להשתטח על קברות צדיקים, אך זה בהחלט מסיבות טובות. "כהנים בעבודתם" זה משהו שמאוד חסר. יצא לי לאחרונה לעשות כמה פעמים פדיון הבן בתור כהן, ויחד עם ברכת כהנים זה יוצר חוויה אישית של להרגיש כהן. אך בכל זאת יש לנו ככהנים עוד הרבה לאן להגיע, וכמובן שזה ביטוי לכך שעם ישראל עדיין לא נמצא במקום הזה. אני לפעמים מדמיין את עצמי עם מצנפת ואבנט ככהן גדול - "בבית אלוקים נהלך ברגש". זה משהו שכרגע רק מדומיין ולצערי הוא חסר ובוה אנחנו עדיין לא בגאולה השלמה.

